

Sandpappret

NR 5 MAJ 2016 Årg. 21

Valborgsmässoafton i Sanda

Med en stor majeld den årets sista aprilkväll firades valborgsmässoafton i Sanda bygdegård. Klinte - Sanda kyrkokör sjöng in sköna maj med vårsånger som applåderades av över hundra Sanda- och andra sockenbor.

Sedan höll Sandas präst Jael Ahlin ett mycket uppskattat vårtal, där vi till slut hurrade för våren och vår kung som fyllde 70 samma dag. Inne i bygdegården serverades kaffe med dopp och lottdragning av klass 4 i Sanda skola. På scenen stod Erik Holmqvist och Kalle Andersson med fyra pigga Botvidegrabbar och sjöng visor. Kvällen avslutades med allsång till Allan Nilssons fina "Ladingen".

Text och foto: Ola Arvidsson

Ett liv på Gajlroten i Västergarn

Gunnel Nyström berättar

Gunnel är uppväxt i Fide, på Fidenäs som är Gotlands smalaste landtunga och hon hade under barndomen tillgång till det som alltid varit hennes bästa... sjön och stranden. I Fide var det på gångavstånd; både västerut och österut. Lekar och utflykter var oftast vid och till stranden. I närheten pågick också under många år spännande arkeologiska utgrävningar vid Barshaldar.

Gunnel träffade sin blivande man, Ingvar Nyström, på en SSU-utflykt till Lilla Karlsö. Sjön förenade dem, kan man säga! Gunnel hade vid den tiden arbete som telefonist i Klintehamn och Ingvar arbetade som målare. Ingvar kom från Västergarn, där han växt upp med sina föräldrar i en mindre gård på stranden, en gård som var hans mammas föräldrahem. Där fanns ko, gris och höns. Till gården hörde skog och åker. En flatbottnad båt, som drogs upp på stranden nedanför gården, användes för husbehovsfisket. Ingvars far, som kom från en liten gård närmare Klintehamn, hade varit föreståndare för ett fiskrenseri i Västergarns hamn, som även gjorde

inläggningar. Den anställningen var avslutad, när Gunnel kom till familjen. I Ingvars fars tidigare släkt fanns valloner, många verk samma som smeder och hans far hade varit skomakare. Fisket hade inte dominerat som på stranden i Västergarn.

I huset på Gajlroten, området mellan vägen och stranden, fanns tillräckligt med plats även för den unga familjen, som efterhand kom att växa till med fyra barn och så småningom, dvs 1967, även byggde eget hus bredvid den äldre gården. Det äldre huset hade en gång byggts ut av Ingvars föräldrar, när de flyttade in och bildade familj i huset, där föräldrarna ännu levde och hans mor vuxit upp. Mormodern levde, men inte morfadern, som varit båtbyggare och avlidit 1954.

Gården hade från åkermarken foder till djuren och fick till hushållet mjölk, slaktgris och ägg förutom den fisk som togs upp. Gunnel hade trädgårdsland och odlade till hushållet många olika grönsaker. Gården hade en särskilt bra brunn med sött vatten, en ovanlighet då de flesta brun-

nar höll vatten, som var bräckt, dvs med inslag av saltvatten. Brunnen höll vatten hela sommaren.

Den fisk som tagits upp och skulle säljas landades i det bredvid gården belägna gamla fiskeläget Valbytte. Där hämtades fisken med cykel för att säljas vid gårdarna i Sanda. Valbytte ligger ju i Sanda socken men var då gemensamt fiskeläge med Västergarn. Även bilar kom och hämtade fisk för vidare transport. Laxfisk hade särskilt högt värde och för fiskarfamiljerna fungerade lax och hönsägg som "kontanter" i affären, när det som gården inte kunde framställa måste köpas. Att under vintern kunna lagra det som gården producerade var en konst och rotfrukter lades i "kule", en halm- och jordtäckt förvaringsplats.

Gunnel beskriver också det äldre husets cementkällare, till vilken det gick några trappsteg ner inuti huset. Källaren höll alltid tillräckligt svalt, så att även saltad och

rökt mat klarade sig. Självhushållet var både en konst och en nödvändighet.

En förutsättning för själva hushållet var tillgången på släke, sjögräs med goda egenskaper att höja avkastningen på åkrar och trädgårdsländ. Det krävde gott samarbete med Sandabönderna och var och en hade sin bit att skörda från, men stranden ÄGDES inte av någon utan det var självklart att "Stranden är vår"!

Stranden var inte bara en plats och en utgångspunkt för arbete. Lek och avkoppling kunde det också vara på strand. För Gunnel - som fyllt sitt liv med mycket, mycket mer än det som här berättas - var det alltid en livsnödvändighet att också få komma till strand. Fortfarande tillbringar hon sina somrar där, i sin egen husvagn.

Berättat 2016-03-28 för Karin Persson, Västergarn.

HEMBYGD SVANDRING

Våra vandringar runt i socknen fortsätter, nu är det dags för

Nystugu- och Västerbykvior

Torsdag 2 juni samlas vi vid Sanda bygdegård kl. 18.00

Ta med eget fika om du vill ha sådant.

Välkomna med - Sanda hembygdsförening

Sanda IF

Seniorparken rullar igång på onsdagar från kl 19:00 på IP!

Likaså **varpan** fast på tisdagar från kl 18:00

Pärkbollar till salu

Jag säljer nya pärbollar.

Dam/Junior - 220 kr

Herr - 250 kr

Monica Bäckstäde tel 076-1640418

Fagning vid Sanda bygdegård

Onsdagskvällen den 20 april träffades 22 flitiga personer vid Sanda bygdegård för att faga och göra snyggt i parken och runt bygdegården. Vädret var strålande och räfsningen gick som en dans. Efter arbetet bjöd hembygdsföreningen på korv och dryck.

På bilden serverar Viking korv efter väl utför arbete.

Foto: Ola Arvidsson

Vårutflykt tisdag 10/5 kl 19.00

Vi träffas vid hembygdsgården (Gamla skolan) med cykel och fikakorg.

Vi cyklar ca 2 km mot Mafridsgårdarna och promenerar sedan till Ekänget. Där fikar vi, lyssnar på vårfåglar och beundrar gulsipporna och de övriga vårblommorna.

Gökotta och härlig frukostbuffé

Söndagen den 15 maj kl. 07.00

vid hembygdsgården i Västergarn

samlas de som vill gå en liten promenad för att njuta av våren och se och lyssna på fåglarna i omgivningen.

Tomas Johansson visar och pekar!

Mellan kl. 8.00-9.00 serveras en härlig frukostbuffé i hembygdsgården, dit alla är välkomna, även de som inte kan eller vill följa med på fågelpromenaden.

Kostnad: 60 kr/person.

VÄLKOMNA!

Västergarns hembygdsförening

Konstutställning

"Fritt skapande"

Skapare från Sanda/ Västergarn

Ställer ut i Västergarns Hembygdsgård

7-8 maj mellan 11.00 -16.00

Hjärtligt Välkomna!

SCHLAGERFESTIVAL

Sanda bygdegård - lördagen den 14 maj

*Se finalen tillsammans på storbilds-TV
Från kl. 20.00 serveras enklare förtäring och snacks.
Gissa segraren!! Lotteri*

*Vill du hjälpa till?
Skicka ett SMS till Mareta 0739409605*

VÄLKOMNA! *Sanda hembygdsförening*

VEST-bygdens LRF-avdelning

hälsar välkommen till

FÄLTVANDRING hos Krister Sjögren, Fridensfors
Måndag 16 maj kl. 19.00

Håkan Bingström från Lantmännen medverkar.
Avdelningen bjuder på korv och kaffe.

VETERANTRAKTORRALLY
Lördag 2 juli - start kl. 10.00
Samling vid Bolex

Alla som har en traktor som är äldre än 30 år är välkomna!
Medtag egen matsäck.

Vid eventuella frågor, ring:

Per 073-9795561 eller Kjell 070-4607923.

Tennisbana i Västergarn

En-Tout-Cas fin grusbana.

Infart där cykelbanan slutar.

Bokningslista vid banan.

Pris 120:-/tim.

Klar för spel i början av Juni 2016

Välkomna

Vad händer i Sanda och Västergarn?

MAJ 2016

- Lör 7 11-16 **Konstutställning** i *Västergarns hembygdsgrård Sid 5*
- Sön 8 10.00 **Mässa** i *Västergarns kyrka.*
- Sön 8 11-16 **Konstutställning** i *Västergarns hembygdsgrård Sid 5*
- Tis 10 19.00 **Vårutflykt** - samling *Västergarns hembygdsgrård S.5*
- Ons 11 18.20-18.50 **Bokbussen** stannar vid *Sanda bygdegård*
- Lör 14 20.00 **Schlagerfestival** i *Sanda bygdegård. Sid 6*
- Sön 15 07.00 **Gökotta och frukostbuffé** i *Västergarns hembygdsgrård. Sid 5*
- Mån 16 19.00 **Temagudstjänst** med bibliska figurer i *Mästerby kyrka*
- Mån 16 19.00 **Fältvandring** hos *Krister Sjögren, Fridensfors. Sid. 6*
- Tis 17 18.30 **Vandring** längs vandringsleden, *Sanda station Sid. 10*
- Ons 18 18.00 **Dansbanan** i *parken läggs ut. Sid. 9*
- Ons 18 19.00 **Dans- och grillkväll** vid *Valbybodan* i Fröjel. Sid. 11
- Lör 21 10.00 **Arbetsdag** i *bygdegårdsparken Sid.9*
- Lör 28 14.00 **Motionstävling** mellan Sanda station och Tjuls. Samling vid Sanda station. Sid. 10
- Sön 29 08.00 **Gökotta** vid *Petarve vattensåg. Sid. 11*
- Sön 29 19.00 **Temagudstjänst "Mor"** i *Västergarns kyrka.*
- Mån 30 18.00 **Styrelsemöte** Sanda hbf i *bygdegården. OBS! tiden*

JUNI 2016

- Tors 2 18.00 **Hembygdsvandring.** Saml. *Sanda bygdegård. Sid 3*
- Fre 3 19.30 **Dansbandskväll** i *Sanda bygdegård. Sid. 9*
- Sön 5 16.00 **Allmänna sången** i *Sanda bygdegård. Sid. 14*
- Sön 12 13.00 **Spelmanstämman** i *prästgårdsparken Sanda*

Vad händer i parken bakom bygdegården?

Dansbanan i parken skall läggas ut

Onsdag 18 maj kl. 18.00

Arbetsdag i bygdegårdsparken

Lördag 21 maj kl. 10.00

Basar och invigning av nya scenen

Lördag 18 juni

(Mer information i nästa Sandpaper)

DANSBANDSKVÄLL

Fredag 3 juni kl. 19.30

Helst utomhus på dansbanan, annars inomhus i Sanda bygdegård

Sven-Bernardz spelar

Bandet har fått sitt namn av vår biskop och består av kantorer och en präst.

Öppet för alla, kostar inget och i pausen en kort andakt.

Servering av korv och kaffe

VÄLKOMNA!

Klinte pastorat och Sanda hembygdsförening

Det våras på vandringsleden

Nu är det fint att ta en tur på vår ett år gamla vandringsled mellan Sanda station och Tjuls station i Eskelhem. Vill du ha sällskap på vandringen finns flera tillfällen till det.

Vandring längs med vandringsleden

**Tisdag 17 maj med start kl. 18.30
vid Sanda stationshus/Gullinmuseet**

Ta med egen fikakorg

Motionstävling på vandringsleden

Sanda IF anordnar en motionstävling mellan stationshuset i Sanda och Tjuls station med start och mål vid Sanda station

Lördag 28 maj - samling kl. 14.00

Jogga, gå, eller spring - alla är välkomna!

Med vänlig hälsning - Sanda IF:s styrelse

Spännande odling längs vandringsleden

Precis intill vandringsleden vid Tjuls i Eskelhem kan man nu se en för Gotland ovanlig gröda växa upp.

Det är tebuskar som just nu är ca en decimeter höga, men som skall bli ca 1,5 m om allt går som Mikael Hasselind och Fredrik Dahlbom tänker sig och hoppas på. Tebusken vill ha sur jord och trivs inte i vår kalkrika jord, men de har fått bäddar av torv och barkmull att växa i. Sommarens många soltimmar är bra för odlingen, men vinterns kyla är sämre. Då måste plantorna täckas med halm.

Nu har man satt 500 plantor, inköpta från Holland, går det här årets försöksodling bra, så blir det fler nästa år.

Vi önskar lycka till med odlingen och hoppas att snart kunna köpa te, odlat på Gotland.

GM

Källa: GA 19/4 och egna ögon

GÖKOTTA

Söndag 29 maj kl. 08.00

Vid Petarve vattensåg och Hildings torp.

I stället för blommor, ta med MOR ut i naturen.
Ta med det du vill äta och dricka, grillen är i gång.
VÄLKOMNA! Sanda hembygdsförening

GRILL- och DANSKVÄLL

Alla är välkomna till lilla dansbanan vid Valbybodars fiskeläge i Fröjel

Onsdag 18 maj från kl. 19.00 till solnedgång, ca 21.00

Medtag fikakorg, grill finns. Musik till Jörgens spellista .

Vid regn inställt.

Anmäl till Anki 0707442017

VÄLKOMNA! Sanda dansförening

Välkomna till socknen

Hotel Stelors Restaurang, Butik och Lada kommer i sommar att drivas av My Wrethagen och Linus Ström. Linus är kock och driver på vinterhalvåret krog i Göteborg och My är uppväxt på Gotland och varit med att bl.a. starta Djupvik och Gåsens Lada, men jobbar på vinterhalvåret på reklambyrå.

Linus kommer att stå i köket och laga mat när han inte är hos vännen och bonden Janne Grimlund och skördar grönsaker inför kvällen. Med sig i köket har han den duktige kocken och västergarnssonen Felix Ahlin, som jobbat på Stelors i flera år och även deras goda vän Måns Backlund, en kock som jobbat världen över på ett flertal stjärnkrogar. My kommer nog mest att springa runt med en nyfödd på armen, sex dagar innan restaurangen öppnar vid midsommar är det beräknat att hon skall få en son. Som tur är så kommer Linus syster Ida att vara restaurangchef i sommar, så det är rena familjeföretaget.

De kommer främst att satsa mycket på sina Söndagsgrillkvällar med livemusik med det gotländska countrybandet Sons Of Bourbon och lammgrillning med buffé. De öppnar på midsommar med traditionellt firande och klär stängen from 15.00 med spelemän och kaffe/fika och midsommarbuffé finns att köpa. /GM/

Medlem i föreningen är alla boende i Västergarn med omnejd, som vill verka för föreningens syfte och ändamål.

Hembygdsföreningens verksamhet ska stimulera och föra fram socknens kulturella och sociala liv med olika aktiviteter, vård av Hembygdsgården gamla skolan och Valbyte. En levande socken. Återkommande varje år är Valborg, Gökotta, Konstutställning, Sockendag, Lammfest, Stickkafé, Afternoon Tea.

Information om kommande aktiviteter finns i Sandpappret och på Hembygdsföreningens hemsida, på VIP-skylden vid vägen, och Västergarns hemsida.

I www.bygdeband.se pågår ständig dokumentation med bilder, texter om hus, människor och händelser från bygden.

För uthyrning av hembygdsgården, och lägenheten kontakta:

vastergarn.hembygdsforening@hotmail.com,

Maj Nilsson, majgoran@telia.com, tel: 0498-245101,

Barbro Wigström, 0498-245085

Stöd gärna Hembygdsföreningen.

BG: 569-4369, SWISH: 123 188 6944

www.hembygd.se/vastergarn, www.vastergarn.info

KOMMANDE AKTIVITETER I VÄSTERGARN

Promenader saml. HG gamla skolan

Varje tisdag kl. 8.00

Konstutställning HG

7-8 maj kl.11-16

Vårutflykt, samling HG

10 maj kl. 19.00

Gökotta och frukostbuffé, HG

15 maj kl. 07.00

UNEA Hemtjänster AB

Tjänste- och serviceföretag som gör din vardag bekvämare

Vi utför biståndsbedömd kommunal hemtjänst, priset är det samma som i regionens regi och betalas till kommunen.

Vi har små arbetsgrupper som ger god kontinuitet och personal som vet hur du vill ha det i ditt hem.

Du vet väl att du kan välja oss, eller byta till UNEA Hemtjänster i följande socknar:

Klintehamn Sanda Mästerby Fröjel Hejde
Västergarn Tofta Eskelhem

Vi ger dig:

Kontinuitet i personalgruppen Flexibilitet
Kontaktpersonal Personal som vet hur du vill ha det
Trygghet Respekt och tillit

Hjälp med kontakter - Vårdcentral, sjukgymnast/arbetsterapeut,
fotvård, frisör, färdtjänst mm.

För dig som bara behöver lite städhjälp i hemmet så kan du boka in ett fönsterputs eller storstäd samt städ i återkommande intervall.

Vi erbjuder skatteavdrag på ditt rut-städ.

**VÄLKOMMEN ATT RINGA 0498-24 03 58
så hjälper vi dig!**

Rauk Maskin

Minigrävare

Pris från 750kr/dygn
inkl. moms

Se hemsida för
mer info.

Vi hyr ut inom

Entreprenad • Bygg • Trädgård • Verkstad

www.raukmaskin.se

Bokning 0707-509914 Support 0707-506550

Bronsplats för kockelev från Sanda

Hanna Lukowiesky från Sanda har deltagit i tävlingen "Årets kock-elev" som arrangerades på restaurangmässan Gastronomord. Hanna tog sig ända till tredje plats i tävlingen.

Hanna går tredje året på gymnasiet, till dem riktar sig denna tävling och det är tidningen Restaurangvärlden som anordnar den.

Grattis Hanna! Källa: helagotland.se

"Basklang"

Allmänna sången Visbys försommarkonsert

Sanda bygdegård, söndag 5 juni kl. 16.00

Körsångarna, under ledning av Mats Hallberg, och den gotländske basisten Josef Karneback, bjuder på uruppföranden av Josefs kompositioner, varvade med poesi och sång med sommarklang.

Biljetter 140 kr i dörren eller förköp via Destination Gotland

STENHUSE GÅRD

Boka in Gårdsloppis 2016!

Kom och sälj eller fynda!

Lördag 16 juli, kl 10-16

Den 16 juli ordnar vi för sjätte året i rad en gårdsloppis hos oss på Stenhuse gård. Passa på att vårstäda garage, vind och källare och boka en plats för att sälja. Tillsammans kan vi få till en stor och rolig loppis. Ta med eget bord. Vi kommer att vara under tak i den rymliga maskinhallen, så det blir både regnsäkert och solsäkert!

Vi ordnar försäljning av kaffe med dopp och korv med bröd. Vi annonserar om loppisen i GT och GA. Gårdsbutiken är öppen som vanligt och säljer nyplockade bär, bröd, glass, läsk och annat gott.

Boka gratis säljplats genom att skriva upp dig på en lista som finns i gårdsbutiken. Du kan också ringa och prata med Martin Preis på telefon 070-760 27 37 eller skicka ett mail till achtung@tele2.se

Tipsa om loppisens facebookside:
[facebook.com/GardsloppisStenhuseGard](https://www.facebook.com/GardsloppisStenhuseGard)

Säsongen fortsätter med nya härliga saker från odlingarna.
Gårdsbutiken i Sanda är öppen vardag 9-18 och lördag 9-15.
Telefon 070-731 23 16.

Om Gullinsommaren ...

Det kommer att bli en fantastisk musiksommar i Sanda i år. Just nu börjar vårt program i Gullinmuseet ta form och i sommar blir det fler konserter än tidigare. Just nu har vi 11 evenemang inbokade, från 1 juli till 3 augusti kan ni besöka museet eller kyrkan och lyssna på fin musik. I år har vi spritt ut programmen lite mer än tidigare. Ännu mer fantastiskt är att vi i Gullingruppen inte behöver boka in musiker och grupper, de hör av sig själva och undrar om de kan få komma och spela.

Under såna förutsättningar är det roligt att jobba med Gullinmuseet. I år skall vi återställa väntsalen och expeditionen till ursprungligt skick med marmorade väggar och dörrar. Pengar har vi sökt och fått av Länsstyrelsen och arbetet skall utföras av Jannehags måleri i Dalhem. Förarbetet med skrapning skall vi göra själva. Vi börjar våra arbetskvällar den 4 maj, då vi firar Lasse Gullins födelsedag, i år 88 år, med tårta. Sen jobbar vi varje onsdagskväll. Vill du vara med i vårt gäng så hör av dig, vi har ganska roligt. Det blir ju många kaffeserveringar i sommar, det är vår möjlighet att tjäna in lite pengar, så det skall bakas mycket bullar och kakor. Inträderna får musikerna, har de tur och får många åhörare, så tjänar de mer, men det kan också bli dålig lönsamhet för dem, om det kommer få besökare.

Gunvor

ANNONSERING

Hel sida A5: 300 kr

Halv sida: 150 kr

1/4 sida: 75 kr

Föreningsaktiviteter: Gratis

BOKA SANDA BYGDEGÅRD

Ring Åsa S Andersson 0498-242016

sanda.bgard@gmail.com

MEDLEMSAVGIFTER 2016

Sanda hembygdsförening -

Familj: 100 kr - Enskild: 50 kr

Postgiro 28 65 38-4

Nu också **Swish nr 123 671 35 72**

Sanda IF - 100 kr

Bankgiro 5331-0819

Nästa nummer av Sandpappret utkommer i slutet av vecka 22

MANUS IN SENAST 27/5

Lämnas till hembygdsföreningens styrelse eller Gunvor Malmros

Tfn: 0498-242113 E-post: gunvor.malmros@telia.com